

Voorzitter

To be or not to be, that is the question. Blijft Bergen zelfstandig of gaan wij vrijwillig herindelen? Dat is de vraag waarop wij vanavond het antwoord gaan geven.

In ons betoog zullen wij dieper ingaan op het rapport en de argumenten voor onze zienswijze uitvoerig onderbouwen.

Inleiding.

Nadat de samenwerking in een regionale sociale dienst eind 2004 sneuvelde, omdat Gennep de stekker er uit trok, zijn de colleges en raden van Bergen Gennep en Mook in 2006 opnieuw gestart met het zoeken naar mogelijkheden tot samenwerking. Dit leidde in 2007 tot een tweetal rapporten "Tijd voor visie" en "Tijd voor keuzes". Nog voor het tweede rapport klaar was, werd ons beleid doorkruist door uitspraken van de gedeputeerde, de heer Driessen. Vanuit een visionaire oprisping moesten plotseling alle gemeente grenzen herzien worden. Hij vond dat in Noord-Limburg slechts plaats was voor vijf gemeenten. Gemeentegrenzen telden niet meer, maar de provinciegrens bleef heilig en onaantastbaar.

Dat de heer Driessen daarmee het opgang gekomen proces tot samenwerking tussen de drie gemeenten torpedeerde was blijkbaar geen punt, immers herindeling is het tovermiddel waarmee alles geregeld zou kunnen worden.

Dat dit een inmenging in de gemeentelijke autonomie was, telde blijkbaar niet meer. Er kwam een onderzoeksrapport naar de meerwaarde van een eventuele herindeling van Bergen, Gennep en Mook en daarover spreken wij vanavond een oordeel uit.

De VVD fractie heeft de afgelopen maanden geluisterd naar de burgers, naar de onderzoekers, naar de ambtenaren, naar voor- en tegenstanders van herindeling. Vervolgens hebben wij ons standpunt, ons verkiezingsprogramma en het coalitieakkoord aan de verkregen informatie getoetst.

Afwegingen.

Bij de afwegingen binnen onze fractie hebben we achtereenvolgens gekeken naar

- A. de huidige situatie van onze gemeente
- B. de uitkomsten van het onderzoeksrapport
- C. de reactie van de burgers van onze gemeente
- D. de mogelijke gevolgen van een beslissing voor herindeling
- E. de mogelijke gevolgen van een beslissing om zelfstandig te blijven.

Wij kwamen daarbij tot de volgende constatering :

A. Huidige situatie

Kijken wij naar de gemeente Bergen anno 2008 dan blijkt dat de financiën structureel gezond zijn. Zij heeft jaar in jaar uit sluitende begrotingen en ruim voldoende reserves om haar taken naar behoren uit te voeren.

Verder wordt de dienstverlening door een grote meerderheid van de burgers als positief ervaren. Bij een recent onderzoek door “staat van de gemeente” scoort Bergen een bovengemiddeld cijfer van 7,2 voor de dienstverlening aan de burger. Ook bij de invoering van nieuwe taken loopt Bergen voorop zoals bij:

*De instelling van het centrum voor jeugd en gezin, dat inmiddels als landelijk voorbeeld geldt.

*Het kernenbeleid van Bergen dat ook door de provincie geprezen wordt en als voorbeeld voor andere gemeenten genoemd

*De website van Bergen die al geruime tijd een van de beste van Limburg is

*De elektronische dienstverlening die goed is en steeds verder wordt uitgebouwd

Bergen is bezig met een inhaalslag op het terrein van de woningbouw, terwijl enkele grote projecten tot verbetering van de leefbaarheid zoals MFC's nagenoeg afgerond zijn en binnenkort voor finale besluitvorming naar de raad gaan

Er is een goede samenwerking met Venlo en Venray, met gemeenten in Brabant en op vele terreinen met Gennep en Mook..

Kortom Bergen is een **gezonde ambitieuze gemeente** waarvoor op dit moment **geen enkele noodzaak** tot herindeling bestaat.

B. Uitkomsten van het onderzoeksrapport

Om meer zekerheid te krijgen dat Bergen zelfstandig kan voortbestaan heeft de VVD fractie ingestemd met een onderzoek naar de meerwaarde van een mogelijke herindeling.

Wat heeft dit opgeleverd ?

* Een uitvoerig rapport met veel aannames die gebaseerd zijn op veronderstelde ontwikkelingen.

*De onderzoekers hebben blijkbaar een glazen bol waarmee ze in de toekomst kunnen kijken.

*Er is geen directe vergelijking van een zelfstandig Bergen met een heringedeeld Bergen,

*Er zijn geen concrete voordelen maar alleen algemene verwachtingen.

In hun mondelinge toelichtingen hebben de onderzoekers aangegeven dat er zeker op de korte termijn geen redenen zijn voor Bergen om tot een herindeling te komen. Wij zien dan ook **geen directe meerwaarde**.

Bekijken wij het rapport thans hoofdstuk voor hoofdstuk.

Hoofdstuk 1.Strategische doelen.

Na een schets van relevante ontwikkelingen, waarop Bergen overigens bij zijn beleidsontwikkeling al volop inspeelt, stelt Berenschot dat de drie gemeenten op vier terreinen gemeenschappelijke ambities hebben. Deze ambities, verhogen van de leefbaarheid, versterken van de economische ontwikkeling, verbeteren van de woonfunctie en verhogen van de dienstverlening aan burgers en bedrijven heeft vrijwel elke gemeente in Nederland en is dus geen argument voor een beoogde nieuwe gemeente. Amsterdam, Den Haag en Rotterdam hebben dezelfde ambities, maar die gaan daarom toch niet herindelen.

De uitwerking van dit onderdeel levert nergens een concrete meerwaarde op. Verder dan de algemene stelling : “als je groter bent sta je sterker in de regio” komt men niet. Verderop in ons verhaal kom ik terug op die stelling.

Hoofdstuk 2.Dienstverlening en kernenbeleid.

In dit onderdeel wordt het Bergense kernenbeleid, dat provinciaal gekend en geroemd wordt, het uitgangspunt voor toekomstig beleid. Dus geen meerwaarde voor Bergen. Sterker nog: door herindeling zal het kernen beleid voor onze inwoners slechter worden vanwege de middeling van dat beleid.

De verdere beschouwing over de dienstverlening spitst zich toe op het programma "Overheid geeft Antwoord" dat de gemeenten in de toekomst gaan uitvoeren en de daaruit voortvloeiende consequenties voor de ICT in de gemeenten.

Bergen werkt hiervoor reeds samen met Gennepe en Mook in EGEM-I. Bovendien vergeet men gemakshalve dat Bergen op dit terrein al goed scoort, wij hebben immers al lang één van de beste websites van heel Limburg en scoren goed bij een onderzoek naar de dienstverlening aan de burger.

Het bestuur komt verder van de burger te staan. In het rapport lezen wij op pagina 37 dat de dienstverlening in een heringedeelde gemeente complexer wordt (meer wachttijden, meer bureaucratie en omslachtiger procedures).

Op dit onderdeel constateren wij een **negatieve meerwaarde** voor Bergen,.

Hoofdstuk 3. Soort gemeente.

Na een beschrijving van enkele sturingsmodellen wordt een besparing op het bestuur opgevoerd. Natuurlijk is er in de eventuele nieuwe gemeente slechts plaats voor één burgemeester, één gemeente secretaris, één griffier, één jaarrekening en éénmaal accountantskosten, maar de gedachte 5 wethouders in plaats van de 8 van nu en de 25 raadsleden, nu zijn het er 45, kosten samen ruim een ton meer.

Verder stelt men bij consequenties heringedeelde gemeente op pagina 50: "Een fusie leidt tot een relatief lager aantal personeelsleden per 1000 inwoners en meer aandacht voor personeelszorg".

Wij bestrijden dit.

In het rapport kengetallen 2006 van het ministerie van binnenlandse zaken dat volgens het antwoord op onze vraag niet bekend was bij de onderzoekers en dus niet gebruikt is, lezen wij dat in een gemeente met 10 tot 20 duizend inwoners het gemiddelde aantal personeelsleden 6,8 fte's per 1000 inwoners is, terwijl een gemeente van 20 tot 50 duizend inwoners een gemiddelde van 7,1 fte's per 1000 inwoners heeft.

. Op basis van deze gemiddelde cijfers van het ministerie concluderen wij dat **herindelen tot een stijging van 4% in het aantal fte's per 1000 inwoners kan leiden.**

Bovendien geeft hetzelfde rapport aan dat het gemiddelde loon van alle medewerkers in de grotere gemeenteklasse € 500 hoger ligt. Dit betekent een **kostenverhoging van nog eens €135.000.**

Dan de personeelszorg. In het blad binnenlandsbestuur van 25 april 2008 stond in een artikel over ziekteverzuim het volgende: "*een van de best presterende organisaties is de Limburgse gemeente Bergen.. Haar ziekteverzuim is slechts 2,2% en dat is 2,5% lager dan het gemiddelde van gemeente met een vergelijkbaar inwonertal*".

Krijgt personeelszorg in Bergen dan onvoldoende aandacht? Nee dus !

Samenvattend ook op dit onderdeel is er **geen meerwaarde** voor Bergen

Hoofdstuk 4. Financiën..

Het rapport geeft aan dat de drie gemeenten elk een sluitende begroting hebben. Verder constateert men dat voor de heringedeelde gemeente de uitkering uit het

gemeentefonds bijna een miljoen euro lager zal zijn.

De inkomsten voor de heringedeelde gemeente uit gemeentelijke belastingen stelt men op de som van de afzonderlijke gemeenten

Bij de vergelijking van de lastendruk per huishouden blijkt klip en klaar dat de inwoners van Bergen er in de eventuele nieuwe gemeente op achteruitgaan. Uitgaande van een gelijkblijvende opbrengst zal de Bergenaar minstens 4% extra moeten gaan betalen om de harmonisatie van de tarieven mogelijk te maken. Hier is dus sprake van een **duidelijke negatieve meerwaarde** voor herindeling.

Wat betreft de structurele ruimte die in het rapport vermeld wordt het volgende: Men gaat uit van een besparing van € 1,85miljoen. Hiervan is de helft nodig om de lagere uitkering van het gemeentefonds te compenseren..

De berekende besparing op het bestuur van € 320.000 klopt, echter de grootste post van € 1,1miljoen op de ambtelijke formatie achten wij om drie redenen:niet haalbaar:

a. er is geen rekening gehouden met de eerder door ons op basis van statische cijfers aangegeven te verwachten stijging van het aantal fte's met 4 %. De kosten hiervan ramen wij op € 400.000.

b. er is geen rekening gehouden het hogere gemiddelde loonniveau. Kosten zoals eerder aangegeven € 135.000.

c. de teruggang van 17 leidinggevenden op 281,6 fte's naar 6 leidinggevenden op 268,2 fte's is niet realistisch. Immers naast de geplande 6 hoofden van diensten zullen er een aantal subhoofden of afdelingshoofden komen die dan misschien niet als leidinggevende te boek staan maar het zijn in feite de huidige leidinggevenden en zij vormen nu en in de toekomst een extra uitgavenpost.. Kortom de genoemde besparing is niet waar te maken. **Dus geen meerwaarde.**

Argumenten uit het rapport

Waarop baseert men in het rapport dan de conclusie dat herindelen wel een meerwaarde heeft?

De onderzoekers komen met een drietal kernargumenten die in alle onderdelen terug te vinden zijn. Deze kernargumenten zijn :

- a. er komen veel nieuwe taken op de gemeente af en die kan men zelf niet aan.
- b. personeel wordt moeilijker te krijgen, als je groter bent kan je meer betalen
- c. als je groter bent tel je mee, dan heb je een positie in de regio

Ad.a. Het eerste punt is een algemene stelling die in ieder geval niet voor Bergen opgaat.. Het additionele onderzoek van bureau Berenschot naar de invloed van mogelijke nieuwe taken mochten die er komen, geeft aan dat Bergen die vrijwel geheel binnen de bestaande organisatie op kan vangen. Als alles uit Den Haag door zou gaan hebben wij slechts 1,6 fte extra nodig en dat is gemakkelijk uit de bijgaande middelen te financieren. Als voorbeeld hoe Bergen zaken aanpakt noemden wij al ons Centrum voor Jeugd en Gezin.

Bovendien stelt de commissie d'Hondt dat extra taken geen reden zijn om samen te voegen.

Ad.b. Het tweede punt betreft personeel. Bergen heeft een goed personeelsbeleid en mede daardoor hebben wij weinig problemen bij het aantrekken van personeel. Afgelopen jaar hadden wij 10 vacatures, per eind december waren er 9 vervuld. Wij denken dat dit beleid Bergen ook in de toekomst in staat zal stellen voldoende gekwalificeerd personeel aan te trekken. Bovendien blijkt dat grotere gemeenten

zoals bijvoorbeeld Venlo en Venray meer moeite hebben om hun vacatures op te vullen dan Bergen.

De stelling: "als je groter bent krijg makkelijker personeel" gaat ons inziens niet op.

Ad.c. Het derde punt "als je groter bent dan tel je mee" is een stelling van de onderzoekers, die echter lang niet altijd opgaat.. Integendeel juist een kleinere organisatie kan door kwaliteit, flexibiliteit en snel en handig manoeuvreren tussen de groteren een speler van betekenis zijn.

Als je groter bent heb je een positie in de regio dat is waar, maar als je klein bent kun je wel eens in een betere positie terecht komen. Immers Calimero wint altijd.

Onze conclusie is dan ook dat de gehanteerde argumenten voor herindelen **deels onjuist** en **deels onvoldoende overtuigend** zijn om in de Bergense situatie voor herindeling te kiezen

C Reactie van de Burgers

De VVD fractie heeft vanaf het begin aangegeven dat de mening van burgers voor haar een van de belangrijkste afwegingspunten is.

De afgelopen maanden hebben burgers tijdens een twaalfstal burgeravonden hun mening kunnen geven over herindeling. Hoewel de opkomst met name tijdens de tweede serie avonden mede door de vakantieperiode niet groot was geven zij wel een indicatie hoe onze inwoners over herindeling denken.

Alle avonden was er een duidelijke meerderheid die aangaf voor een zelfstandig voortbestaan van de gemeente Bergen te zijn. Anders dan de PK fractie, die te pas en te onpas roept dat we meer naar de burger moeten luisteren maar dit blijkbaar niet nodig vindt als het over herindelen gaat, telt de mening van de burgers wel mee bij de afweging die de VVD fractie maakt

Een op de valreep georganiseerde actie om handtekeningen te verzamelen voor een zelfstandig voortbestaan van Bergen waarbij in Well en Wellerlooi de formulieren huis aan huis zijn opgehaald, hetgeen in de andere kernen helaas niet gebeurde leverde in zijn totaal toch nog 3292 handtekeningen op.

In Well en Wellerlooi was meer dan de helft van de burgers voor een zelfstandig Bergen. Gezien deze uitslag en het totaal aantal ontvangen handtekeningen concluderen wij dat de meerderheid van de Bergense bevolking voor een zelfstandige gemeente kiest.

Ook de WMO-WWB raad heeft in haar gedegen analyse per prestatieveld een helder oordeel: "*er is geen reden om de drie gemeenten in de kop van Limburg samen te voegen*". Een conclusie die wij delen.

Voor de VVD fractie is het duidelijk: Het grootste deel van de burgers van de gemeente Bergen ziet een herindeling met Gennep en Mook niet zitten.

De burgers willen geen herindeling.

D. Mogelijke gevolgen van een besluit tot herindelen

Mocht de raad besluiten tot herindeling wat betekent dit dan voor de burgers?

Vanaf het moment dat het definitieve besluit genomen is komt Bergen onder preventief toezicht te staan. Merkt de burger dit? Op de korte termijn zal de burger alleen merken dat lopende projecten zoals de bouw van de MFC's, het uitvoeren van het centrumplan, de aanpak van de wensen uit de DOP's en nieuwe initiatieven zoals een nieuwe sportaccommodatie en woningbouw op de Venhorst langer gaan duren en misschien zelfs helemaal niet doorgaan

De PK fractie wil dit allemaal gaan vastleggen na het besluit tot herindeling. Zij vergeet dat als je eenmaal "ja" gezegd hebt je onderhandelingsruimte verspeeld is. De ambtelijke leiding zal druk bezig gehouden worden met allerlei integratie activiteiten en minder tijd voor gewone zaken hebben.

Daarna wordt de burger geconfronteerd met een bestuur op afstand, langere wachttijden tussen aanvraag en beslissing, wijzigingen in allerlei regels en verordeningen (alles moet op termijn hetzelfde worden) en een hogere lastendruk. Bovendien zal de burger merken dat steeds vaker beslissingen volgens het boekje genomen worden en er geen of weinig rekening gehouden wordt met lokale aspecten (die kennen de meeste ambtenaren niet).

E. Mogelijke gevolgen van een besluit om zelfstandig te blijven

Bergen kan zich volledig gaan richten op de uitvoering van haar eigen plannen zoals de bouw van de MFC's, en de uitwerking van het Centrumplan.

Het college blijft geregeld de kernen bezoeken en overleg voeren met verenigingen en dorpsraden. Het bestuur blijft dicht bij de burger. Burgers kennen de raadsleden.

Bergen zal op korte termijn haar positie als een sterke speler in de regio verder moeten invullen door verdergaande samenwerking op verschillende gebieden (bijv belastingheffing, financiën en ICT).en participatie in de regionale ontwikkelingen. De lange termijn visie van Bergen vraagt om een helder en compleet document, waarin de burgers onze marsroute voor de komende 10 tot 15 jaar vinden. De bestuurskracht zal daardoor verder verstrekt worden.

Lopen wij niet het risico dat de provincie gaat ingrijpen? De VVD is er van overtuigd dat dit niet gebeurd..

Immers in haar coalitieprogramma heeft de provincie staan: *"Herindeling wordt niet van bovenaf opgelegd. Uitgangspunt is lokaal draagvlak"*. Wij verwachten dat de provincie zich hieraan houdt en evenals gedeputeerde Driessen die dit als medeonderhandelaar in het coalitieprogramma heeft laten opnemen en daar zijn handtekening onder heeft gezet.

Bovendien is er een precedent: de gemeente Beesel mag zelfstandig blijven en deze gemeente heeft evenveel inwoners en dezelfde financiële status als Bergen.

Tot zover de feiten zoals de VVD fractie die ziet en die ons brengen tot een eindafweging. Wij stellen vast dat:

- 1. er is geen directe noodzaak voor de gemeente Bergen is om te herindelen**
- 2. het rapport voor de gemeente Bergen geen enkel meerwaarde aantoot.**
- 3. de argumenten in het rapport voor herindelen onvoldoende zijn**
- 4 onze burgers in ruime meerderheid de voorkeur geven aan een zelfstandig Bergen.**

Daarom is VVD fractie voor een **zelfstandig voortbestaan** van de gemeente Bergen

Voorzitter,
Tot slot nog enkele opmerkingen.

Bij het lezen van punt 3 in de collegevoorstellen van Gennep en Mook-Middelaar moest ik denken aan twee verwende schoolkinderen die hun zin niet krijgen en daarom naar de meester lopen.

Met dit voorstel diskwalificeren deze colleges zich op 2 punten:

Zij tonen geen bestuurskracht en zij tonen geen vertrouwen.

En daar zou je als Bergen vrijwillig mee samenvoegen, Nee en nog eens nee

Voorzitter

Het ziet er naar uit dat deze raad zich vanavond uitspreekt voor een zelfstandig voortbestaan van Bergen. Daarom doe ik een dringend beroep op de PK, luister naar de wens van de burgers en laten we om met de woorden van premier Balkenende te spreken samen werken aan een sterke zelfstandige gemeente met een menselijke maat.

Lang leve Bergen.